

AZ AMERIKAI STRATÉGIAALKOTÁS MODELLJE

THE AMERICAN STRATEGY DEVELOPMENT MODEL

A jövő profétáinak legjobbika a múlt.
Lord Byron

A stratégiák fejlődése, változása a történelem folyamán jelentős hatással volt a mindenkori biztonsági struktúrára. E stratégiák közül kiemelt jelentőséggel bír az Amerikai Egyesült Államok mindenkori nemzeti biztonsági stratégiája, amely az elmúlt évszázadban döntően befolyásolta a globális biztonsági rendszert. Az amerikai stratégiák vizsgálatakor célszerű az amerikai szakirodalomban széles körben alkalmazott, az USA katonai intézményeiben is elfogadott meghatározásokból kiindulni. Ebben a cikkben bemutatom az amerikai stratégiaalkotás modelljének lényegét, amit egyszerűen a stratégia céljával, megvalósításának módjával és eszközeivel írhatunk le. A cikk az amerikai nemzeti biztonsági stratégiák alternatív megközelítéseinek összehasonlításával zárul.

Throughout history, development and changes of strategies have significantly influenced the prevailing security structures. Among these strategies the contemporary strategy of the United States of America is the one which decisively influenced the global security system in the last century, which obviously has enormous importance. When researching American strategies it makes sense to use a definition used in American defense policy literature and recognized by the military institutions of the USA. In this article the author presents the core of the strategy development model, which revolves around three key elements: “ends, ways, and means”. The article ends with a comparison of alternative approaches for U.S. national security strategies.

A STRATÉGIA KERETRENDSZERE

A stratégiák fejlődése, változása a történelem folyamán jelentős hatással volt a mindenkori nemzetközi biztonsági struktúrára. E stratégiák közül, kiemelt jelentőséggel bír az Amerikai Egyesült Államok stratégiája, amely az elmúlt évszázadban döntően befolyásolta a globális biztonsági rendszert. A stratégiák és katonai stratégiák vizsgálatakor fontos a stratégia fogalmának definiálása és annak tartalmi elemzése [1]. Az amerikai stratégiák vizsgálatakor célszerű az amerikai szakirodalomban széles körben alkalmazott, az Egyesült Államok katonai intézményeiben is elfogadott meghatározásokhoz közelíteni. Az amerikai katonai tanintézményekben a stratégiát koncepcionálisan úgy írják le, mint a végcél, az odavezető út, valamint a cél eléréséhez felhasznált eszközök viszonyrendszere [2]. A végcél itt a politika által meghatározott elérendő célkitűzés, az eszközök az elérhető források, az odavezető út pedig azon módszerek együttese, ahogyan a rendelkezésre álló erőforrásokat szervezik és felhasználják. Mindhárom összetevőhöz kapcsolódik egy kérdés. Mit akarunk elérni (cél)? Mivel (eszközök)? Hogyan kívánjuk a célt elérni (megvalósítás útja)?

Ez a leegyszerűsített keretrendszer különféle képpen alkalmazható. A sportból véve a példát, vizsgáljunk meg egy csapatjátékot, a futballt. A fociban a legtöbb csapat egy nagyon egyszerű és nyilvánvaló célkitűzéssel, a győzelem elérésével kezdi a játékot. Az egyszerűsítés kedvéért tegyük fel, hogy két egyenlő képességű csapat kerül szembe egymással és mindkettő nyerni akar. Nyilvánvaló, hogy mindkét csapat meghatározott erőforrásokkal – játékosok, felállítás – rendelkezik. Elsődlegesen a játékosok alapfelállásával számolunk. Számba kell még venni a játékosok – játékot befolyásoló – egyéb tulajdonságait, képességeit, úgymint gyorsaság, magasság, sebesség. A játék általánosan elfogadott és előre meghatározott szabályai nem csak egy keretnek tekinthetők, amelyben a játék folyik, hanem olyan további erőforrások-

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

Budapest, 2011.
4. évfolyam 1. szám

SZEGŐ László

nak is, amelyeket az edzők kihasználhatnak. A les például nem csupán azt határozza meg, hogy egy támadó játékos nem lehet közelebb az ellenfél kapujához amikor csapattársa átadja neki a labdát, hanem lehetőséget biztosít az edzőnek, hogy a lestatikát ügyesen alkalmazva, a másik csapat fölé kerekedjen. A legtöbb szabály jelentősen befolyásolja az edzőket rendelkezésre álló erőforrásaik felhasználásában. A győzelemhez elengedhetetlen, hogy egy csapat több gólt szerezzen, mint ellenfele. Ez olyan stratégiával valósítható meg, amely során az edző, mind a támadó – gólszerzésre törekvő – mind pedig a védekező – az ellenfél gólszerzését megakadályozó – játékmódot alkalmazza. A sikeres edzők megtalálják a módját, hogy milyen stratégiával ötvözzék a két játékmódot, így gyakrabban kerekednek ellenfelük fölé. Természetesen a sikeres edzők jobb „eszközöket”, játékosokat toboroznak, illetve hatékonyabb felkészítést alkalmaznak. Láthatjuk, hogy az edzők valamennyi döntése egy központi kérdéshez kapcsolódik; hogyan alkalmazzák eszközeiket a cél elérése érdekében. Ilyenformán az edző a stratégia tervezője, a csapat pedig annak végrehajtója.

NAGYSTRATÉGIA

A nemzetek a focicsapatokhoz hasonló stratégiákat alkalmaznak céljaik elérése érdekében. A játék természete és az alkalmazott stratégiák elemei jóval összetettebbek, mint a fociban, és a tétek is jóval magasabbak. Ennek következtében a hiba kockázata is jóval nagyobb. Ugyanakkor a keretrendszer, melyben próbáljuk meghatározni, hogy egy ország milyen eszközökkel, miként kívánja meghatározott céljait elérni, megegyezik a futballéval. Amikor egy nemzet legmagasabb szintű stratégiájáról beszélünk, általában a nemzeti stratégia, nemzeti biztonsági stratégia, vagy nagystratégia kifejezésekkel találkozhatunk. Az utóbbi kifejezés a stratégiai tanulmányokban tükrözi egy ország nemzeti érdekei nemzetközi rendszerben történő érvényesítésének legtagabb megközelítését. Az amerikai stratégiákat vizsgálva megállapítható, hogy a három kifejezés között jelentős különbség nincs. Alapvető jellemzőjük azonban az, hogy tartalmazzák azt, hogy az Egyesült Államok és minden nemzet érdekei és értékei alapján meghatározott céljai a nemzetközi rendszerben milyen befolyásoló tényezőknek, fenyegetettségeknek és kihívásoknak van kitéve [3]. A nemzetek rendelkezésre álló eszközei a nemzeti erőforrások három, illetve négy – adott koncepciótól függő – kategóriájába sorolhatók. Ezek a politikai/diplomáciai, gazdasági, katonai és információs eszközök. Az, hogy miként csoportosítja és használja egy nemzet a nemzeti erőforrásokat, meghatározza a „hogyan”-t a nemzeti stratégiában.

Jelen írás egyik célja, hogy keretrendszert biztosítson az Egyesült Államok hidegháború utáni érdekérvényesítési módjainak elemzéséhez, értékeléséhez. Ezt az elemzést az Egyesült Államok nemzeti stratégiájának értékelésével kell kezdeni.

A hidegháború kitűnően példázza azt, hogyan alkalmazható a stratégia keretrendszere egy ország stratégiájának leírására és elemzésére. A hidegháború alatt Washington stratégiája a feltartóztatás volt [4]. Az elnevezés azt a fő célkitűzést takarta, hogy a kommunizmust fel kell tartóztatni, illetve meg kell akadályozni a szovjet ideológia terjedését és befolyási övezetének növekedését. A hidegháború korai szakaszában a stratégia George F. Kennan híres moszkvai „hosszú táv-irat”-ára támaszkodott [5]. Kennan azt írta, hogy Washington szovjet-politikája központi elemének az orosz terjeszkedési törekvések hosszú távon türelmes, de szilárd és éber feltartóztatásának kell lennie. Az értékelések szerint a stratégiának támadó és védekező elemei voltak. A defenzív célkitűzés a Szovjetunió politikai, gazdasági, és katonai befolyásának és fizikai jelenlétének feltartóztatása volt. Az offenzív célkitűzés a stabil demokráciák, piacgazdaságok fenntartásának szükségességével túltekintett Amerika hidegháborús politikájának hagyományos értelmezésén [6]. Az alapelv az volt, hogy az egészséges piacgazdaságokon alapuló demokráciák fosszák meg a Szovjetuniót attól, hogy a forradalmi ideológia magvát elvesse.

Természetesen jelen írásnak nem célja a feltartóztatás politikájának részletes elemzése, ugyanakkor szükséges megvizsgálni, hogy hogyan valósította meg Washington a fenti stratégiát. A fő célkitűzés természetesen a kommunizmus feltartóztatása volt, az eszközök pedig gazdasági, katonai, politikai, illetve diplomáciai természetűek voltak.

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

Budapest, 2011.
4. évfolyam 1. szám

SZEGŐ László

Gazdasági értelemben a Marshall-terv példázta legjobban azt, hogyan használta az Egyesült Államok jelentős gazdasági potenciálját stratégiája támogatására. A Marshall-terv nagy mennyiségű tőkét fektetett a lerombolt nyugat-európai gazdaságokba és segített helyreállítani azok életképességét. Ez megszüntette a kommunista ideológia erősödésének potenciális forrását, a polgárok lakhelyei elhagyásának kényszerét, valamint azt a pszichológiai nyomást, hogy nincs gazdasági esélyük a túlélésre. A Marshall Terv ezért egy kiváló példa arra, hogy miként alkalmazta az Amerikai Egyesült Államok rendelkezésre álló gazdasági eszközeit az átfogó stratégiai célkitűzések megvalósítása érdekében.

Washington katonai eszközeinek a stratégiai célok érdekében történő alkalmazására jó példa az Észak Atlanti Szerződés Szervezete, a NATO. A hidegháborúban ez a kollektív védelmi szervezet az Egyesült Államok katonai erejével biztosította a nyugat-európai társadalmak fizikai biztonságát a Szovjet fenyegetéssel szemben. A nyugat-európai államok képtelenek voltak elégséges katonai eszközöket felmutatni, mivel haderejük vagy teljesen megsemmisült, vagy kimerült a második világháború alatt, így kénytelenek voltak Washington katonai képességeire hagyatkozni. Ez különösen az amerikai nukleáris védőernyő tekintetében volt igaz az 1950-es években, amikor a hidegháború kibontakozott. Ezek alapján, a NATO-n belüli együttműködés kitűnő példája a katonai eszközök alkalmazásának mikéntjére a stratégiai célok érdekében.

Végül vizsgáljuk meg hogyan alkalmazta Washington a rendelkezésére álló politikai/diplomáciai eszközöket azzal, hogy deklarálta majd pedig megvalósította a Truman-doktrínát. A doktrína alapján az Egyesült Államok támogatta azokat az országokat, amelyek ellenállnak a kommunista mozgalmaknak. Természetesen ezt a doktrínát gazdasági és katonai eszközök is erősítették. Az a tény azonban, hogy Washington hajlandó volt politikailag nyíltan kifejezni szándékait a támogatásra, az a politikai/diplomáciai eszközök – a feltartóztatási stratégia céljai elérése érdekében történő – alkalmazásának további példája [7]. Megállapítható az is, hogy Washington a „Szabad Európa”, az Amerika Hangja rádióadások és más hasonló információs technológiák alkalmazásával már jóval az információs kor beköszöntése előtt figyelembe vette a nemzeti erőforrások információs dimenzióját. Az előbbieket összevetve tehát a Truman-doktrína a politikai/diplomáciai, valamint információs eszközök alkalmazását (is) példázta.

A HIDEGHÁBORÚ HATÁSA AZ AMERIKAI STRATÉGIAALKOTÁSRA

A hidegháború bejeződésével és a Szovjetunió szétesésével az Washingtonnak újra kellett értékelnie nemzeti stratégiáját. A sikeres feltartóztatási politikának és más tényezőknek köszönhetően kialakult nemzetközi biztonsági környezet az elmúlt 50 évben megszokott stratégiai kereteket érvénytelenítette. A feladat egy olyan nemzeti stratégia megalkotása volt, mely beazonosítja az új nemzetközi biztonsági környezet kritikus tényezőit és megfelelő célt, eszközöket és megvalósítási utat határoz meg a hidegháború utáni világ biztonságának garantálására.

A stratégiai környezet ilyen mértékű változása és átalakulása nem példa nélküli, de semmi esetre sem gyakori. A nemzetközi rendszer történelmi átalakulása inkább evolúciós természetű és nem hirtelen, illetve forradalmi jellegű változások takar. Elsőprő erejű átalakulások időszakonként bekövetkeznek és az ezeket követő, az új stratégia megalkotása alatt eltelt idő „stratégiai szünet”-nek tekinthető. Ezt az időszakot a folyamatosság és a változás egyszerre jellemzi [8].

Egy kialakuló rendszerben a befolyásoló tényezők és erők négy alap kategóriába sorolhatóak: régi, de még releváns elemek; régi és már nem releváns elemek; új és releváns elemek; új, de nem releváns elemek. A legnagyobb kihívás az új környezethez történő hatékony alkalmazkodás, hogy az ellensúlyozhassa a régi rendszer elhúzódó hatásait. A régi rendszer elemeinek túl gyors elhagyása esetén előfordulhat, hogy a régi rendszerből visszamaradó tradicionális kihívásra kell ismételten választ találni. Amennyiben nem sikerül elég gyorsan választ találni az új kihívásokra az idő előrehaladtával, akkor ezekre csak marginális hatása lesz a stratégiáknak [8]. Hogyan dolgozható ki tehát egy új nemzeti stratégia a stratégiai szünetben?

AZ AMERIKAI STRATÉGIAALKOTÁS FOLYAMATA

Először is tisztában kell lenni azzal, hogy melyek azok a jellemzők és tényezők, amelyek általánosságban fontosak egy nemzeti biztonsági stratégia kidolgozása során. Ez után következik az aktuális nemzetközi biztonsági rendszer elemzése annak érdekében, hogy a lehető legpontosabban leírjuk a környezet jellemzőit. A stratégiai elemzés azon nemzeti értékek beazonosításával kezdődik, amelyekből a nemzeti érdekeket meghatározhatjuk. A nemzeti érdekekből ezután kidolgozhatóak a nemzeti stratégiai célkitűzések. A megvédendő nemzeti érdekek meghatározása elengedhetetlen összetevője a stratégiai értékelésnek. Az értékelés a fenti érdekekre veszélyt jelentő fenyegetések és kihívások azonosításával folytatódik. Meg kell győződni arról, hogy ki, vagy mi, és milyen módon fenyegetheti az érdekeket. A fenyegetések és kihívások származhatnak a nemzetközi rendszer szereplőitől – állami vagy nem állami szereplőktől – vagy más, a rendszerben uralkodó aktuális fejleményektől, jelenségektől úgymint proliferáció, globalizáció, stb. Az amerikai nemzeti érdekeket fenyegető kihívások beazonosítása után meg kell vizsgálni, hogy az aktuális politika megfelelő-e az érdekek védelmére. A meglévő stratégia átalakítása a nemzeti érdekek védelmében az új biztonsági környezet fenyegetéseivel és kihívásaival szemben egy új stratégia kialakításának alapját képezi. Ezen belül szükséges megfogalmazni a nemzeti stratégia egyéb elemeit, azaz katonai stratégiai- és kockázatelemzést végrehajtani. A kockázatelemzés azért fontos, mert nincs olyan ország, amelyik korlátlan erőforrásokkal rendelkezne céljai eléréséhez. Ennek keretében kompromisszumokat kell kötni. A kompromisszumok kockázatot hordoznak magukban és józanul kell mérlegelni mely területen, mekkora kockázatot hajlandó egy ország vállalni.

A fenti stratégiai keretet használva vizsgálható az Amerikai Egyesült Államok stratégiaalkotási folyamata a hidegháború után. A legfontosabb kérdés az, hogy egy ország milyen szerepet kíván betölteni a nemzetközi kapcsolatok rendszerében. Az amerikai társadalomban ez a vita történelminek tekinthető. A kérdés leegyszerűsítve az izolacionista (elszigetelődő) és intervencionalista (beavatkozó) felfogás szembenállásával jellemezhető [9]. Az első felfogás szerint Washington érdekei elsődlegesen belföldiek, ezért legjobban úgy védhetők meg, ha az ország nem avatkozik nemzetközi ügyekbe. Az intervencionalista iskola ezzel szemben azt állítja, hogy Amerika érdekeit az aktív nemzetközi részvétel szolgálja. A hidegháború lezárását követő években ez a vita kiteljesedett a realista-idealista gondolkodók között. A realistákat az izolacionista (minimális beavatkozás), az idealistákat az intervencionalista gondolkodás jellemzi.

A hidegháború utáni vita során számtalan gondolat született Washington hidegháború utáni stratégiai szerepéről, amelynek mindegyike jelen cikkben értelemszerűen nem tárgyalható. Barry R. Posen és Andrew L. Ross a következők szerint határozta meg a négy általános megközelítést [10]: neo-izolacionizmus, szelektív fellépés, kooperatív biztonság, és fölény (primátus). A neo-izolacionizmus az elődöket követve úgy tartja, hogy Washingtonnak egy minimálisan aktív, főként defenzív szerepet kellene betölteni. A szelektív fellépés az Egyesült Államok kiegyensúlyozó szerepét hangsúlyozó tradicionális realista koncepciót követi. A fölényre építő koncepció a realizmus „extrém” ágának tekinthető, amely Amerika rendkívül aktív nemzetközi szerepvállalásával tartja fenntarthatónak az amerikai dominanciát a biztonsági környezetben. A kooperatív biztonság elmélete a Wilson-i idealizmus öröksége: a nemzetközi rendszerben más szereplőkkel gyakran és közvetlenül együttműködő, rendkívül aktív Amerikát feltételez az együttműködés és stabilitás támogatása érdekében.

A Clinton-adminisztráció által jegyzett 1998. évi stratégia az aktív fellépés és bővítés (engagement and enlargement) stratégiájaként vált ismertté [11]. A dokumentum szerint szükségszerű az aktív fellépés – e szerint az Egyesült Államoknak vezető szerepet kell betöltenie a nemzetközi rendszerben, amennyiben otthon érvényesül a biztonság. A demokratikus berendezkedésű országok táborának bővítését, mint a stratégiai célkitűzések elérésének koncepcióját hirdeti. Felmerül a kérdés: milyen eszközökkel lehet elérni e célokat? A dokumentum megállapítja, hogy a komplex biztonsági környezet megköveteli a nemzeti erőforrások valamennyi eszközének integrálását a biztonsági célkitűzések elérése érde-

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

Budapest, 2011.
4. évfolyam 1. szám

SZEGŐ László

kében. A katonai eszközök egyedül nem elegendők, a dokumentum szerint alkalmazni kell az eszközök teljes vertikumát, beleértve a katonai, politikai, gazdasági és információs eszközöket.

A fenti példa alapján vizsgálható az Amerikai Egyesült Államok legutolsó, 2010. évi nemzeti biztonsági stratégiája [12]. Jelen cikknek nem célja az Egyesült Államok hidegháború utáni stratégiáinak elemzése, csak a stratégiaalkotási modell gyakorlati alkalmazása tetten érhetőségének bemutatása. A kérdés tehát az, hogy e stratégia hogyan jeleníti meg a nemzeti érdekeket, valamint hogyan biztosítja azok védelmét.

AZ AMERIKAI EGYESÜLT ÁLLAMOK 2010 ÉVI NEMZETI BIZTONSÁGI STRATÉGIÁJA

Az 1986-os Goldwater-Nichols törvény szerint az Egyesült Államok elnökének évenként nyilatkoznia kell a Nemzeti Biztonsági Stratégia végrehajtásáról. A törvénynek – az 1998 októberében megjelent, hangzatos alcímet viselő dokumentummal szemben – nincs külön megnevezése.

A stratégiában megtalálhatóak a legfontosabb elemek a XXI. század biztonságára vonatkozóan. Átfogó és részletes helyzetképet ad a stratégiai környezetről, kiemelve, hogy ismét a jelentős változások időszakát éljük hiszen az elmúlt húsz év fejlődésének következtében a globalizáció példátlanul felgyorsult, lehetővé téve a demokrácia terjedését, és a nagyhatalmak békés egymás mellett élését. Ugyanakkor a dokumentum a felgyorsult globalizációnak tulajdonít jó néhány fenyegetést is: a terrorizmust, a pusztító technológiák nehezen ellenőrizhető terjedését, a gazdasági problémákat és a klímaváltozást. A globalizáció negatív folyamatai kedvezőtlen hatással bírhatnak a gazdaság jövedelmezőségére, a szabadságra és az emberi méltóságra. A szöveg kiemeli a majd egy évtizede zajló terrorizmus elleni, nemzetközi összefogással megvalósuló küzdelem eredményeit, sajátosságait, és megerősíti az Washington eltökéltségét a harc folytatására és a globális szerepvállalásra. Alapvetésként nyilvánítja ki azonban, hogy egy nemzet sem – legyen bármilyen erős – képes önállóan választ adni a globális kihívásokra. Ennek egyenes következménye a partnerség megjelenése a stratégiai eszköztárban, melynek – a második világháború utáni időszak mintájára – fontos jellemzője az amerikai vezető szerep. E vezető szerep visszaszerzését és elfogadtatását a nemzetközi rendszer megújításával és – mivel közvetlen kapcsolat van az Egyesült Államok biztonsága, az ország versenyképessége, rugalmassága és erkölcsi példamutatása között – Amerika erejének növelésével kívánja elérni. A hiteles, univerzális értékeket tisztelő belpolitika, és a partnerek közös érdekeken, kölcsönös tiszteleten alapuló megbecsülése, mint az együttműködés hatékonyságának fokozója jelenik meg.

Szakítva a korábbi stratégiák kategorizálásával – létfonosságú érdekek, fontos nemzeti érdekek, humanitárius és egyéb érdekek –, a stratégia egyértelműen meghatározza a nemzeti érdekeket:

- az Egyesült Államok és állampolgárainak illetve szövetségesei és partnerei biztonságának védelme;
- erős, növekvő amerikai gazdaság és nyitott nemzetközi gazdasági környezet, mely lehetőséget biztosít a prosperálásra/fellendülésre;
- az univerzális/egyetemes értékek tisztelete belföldön és világszerte;
- amerikai vezető szereppel megerősített nemzetközi rend a béke és biztonság kiterjesztésére, mely lehetőséget nyújt a hatékonyabb együttműködésre a globális kihívásokkal szemben.

Mivel a dokumentum szerint az Egyesült Államok legfőbb értéke az ember, a kormányzat legfontosabb feladatául az amerikai emberek biztonságának szavatolását határozza meg.

A dokumentum, utalva arra, hogy az izolacionista politika sohasem vezette sikerre Amerikát, megkérdőjelezhetetlenül kiáll az aktív fellépés politikája mellett, melyet átfogó szerepvállalásként nevesít. Ebben a politikában fontos szerep jut a szövetségeseeknek és a XXI. század azon országainak, amelyek új erőcentrumként jelennek meg, mint például Kína, India, Oroszország. Új elemként említi a stratégia az információszerzést.

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

Budapest, 2011.
4. évfolyam 1. szám

SZEGŐ László

A stratégia megvalósításának eszközei felsorolásakor a stratégia átfogó kormányzati megközelítéssel készít „leltárt”: katonai, diplomáciai, gazdasági, fejlesztési, hírszerzési és kommunikációs eszközök. Emellett egyfajta idealisztikus felfogásban az amerikai nép, a magánszektor és a civil társadalom fontos szerepét emeli ki a dokumentum.

A stratégia a továbbiakban négy fő területen – biztonság, konjunktúra/gazdasági fellendülés, értékek, nemzetközi rend – határozza meg a részletes teendőket, azaz a cél elérésének „miként”-jét. A „leltár” felsorolja, hogyan erősíthető a biztonság a különböző fenyegetésekkel szemben, mi szükséges a hazai és világgazdaság prosperálásához, mi az értékek közvetítésének és érvényesülésének legjobb módja és hogyan hozható létre, illetve működtethető egy hatékony nemzetközi rendszer.

ÖSSZEZÉS

A vázolt amerikai stratégiaalkotási folyamat egyszerű és logikus cselekmények sorozata. A hidegháborús és a 2010. évi amerikai stratégia példáján keresztül láthatóak azok a konkrétumok, amelyek fontosak a stratégiaalkotás során. Az alapvető értékek, nemzeti érdekek, célkitűzések, a nemzetközi biztonsági környezet meghatározása és a kockázatelemzés megállapításai szemléletesen mutatják be a stratégiaalkotási folyamat eredményeit. Természetesen az elemzésnek nem célja, hogy választ adjon azokra a kérdésekre, hogy vajon a vizsgált dokumentum megalapozott, illetve megfelelő stratégia-e? Megfelelően azonosította-e Washington érdekeit? Választ ad-e az érdekeket fenyegető kihívásokra? Megfelelően megfogalmazza-e a célok eléréséhez felállított koncepciókat? Megfelelő arányban és mennyiségben alkalmazza-e a rendelkezésre álló eszközöket? Más szóval ad-e esélyt a biztonság szavatolására a XXI. században - ami a stratégiaalkotási folyamat központi kérdése.

Kulcsszavak: stratégia, biztonság, nemzeti érdek, eszközök,

Keywords: strategy, security, national interest, means,

FELHASZNÁLT IRODALOM

- [1] JCS Pub 1- 02, *Department of Defense Dictionary of Military and Associated Terms*, Washington, DC: U.S. Government Printing Office, 2001.(Módosítva 2010.)
- [2] JABLONSKY David, *Why Is Strategy Difficult?*, Carlisle Barracks, PA: Strategic Studies Institute, U.S. Army War College, 1992.
- [3] GADDIS John Lewis: *What Is Grand Strategy?* Yale University, <http://www.duke.edu/web/agsp/grandstrategypaper.pdf>
- [4] KŐSZEGVÁRI Tibor, SZTERNÁK György: *Katonai stratégiák és doktrínák a hidegháború korszakában*, ZMNE Doktori Iskola 2000. -pp. 12-13.
- [5] KENNAN George F., *“The Sources of Soviet Conduct,”* reprinted in *Foreign Affairs*, Vol. 65, No. 4. 1987.
- [6] MAGYARICS Tamás: *Az Egyesült Államok külpolitikájának története*. Budapest: Eötvös, 2000.
- [7] MAGYARICS Tamás: *Az Egyesült Államok története 1914–1991*. Budapest: Kossuth, 2008.
- [8] BARTHOLOMEES, J. Boone Jr.: *Guide to National Security Policy and Strategy*, U.S. Army War College, 2006. ISBN 1-58487-244-6
- [9] CERAMI Joseph R., HOLCOMB James F. Jr.: *Guide to Strategy*, U.S. Army War College 2001.
- [10] Barry R. POSEN and Andrew L. ROSS, “Competing Visions for U.S. Grand Strategy,” *International Security*, Vol. 21, No. 3 (1997) 5-53.
- [11] *A National Security Strategy for a New Century*, Washington, DC: The White House, 1998.
- [12] *A National Security Strategy*, Washington, DC, The White House, 2010.